

Harmanecké noviny

Spoločenské noviny zo života občanov a histórie obce Harmanec

Marec 2021

Ročník XV.

Číslo 1

Harmanecké noviny
15. ročník

*Želáme Vám, nech prebúdzajúci sa život
a duch veľkonočných sviatkov
naplnia tieto dni neobyčajnou nádejou.*

Starostka obce, poslanci OZ, zamestnanci OÚ a redakčná rada Harmaneckých novín.

Kde ju hľadať?

Iste viete, o čom hovorím. Kde hľadať novú energiu napriek tomu, že žijeme v tejto zvláštnej dobe? Strach a zbytočná hystéria nám aj tak nepomôžu zmeniť to, čo sa práve deje. Dúfajme, že nová jar nám prinavráti stratenú radosť a pohodu. Jar je predsa aj časom nasávania pokoja, harmónie a energie, ktorú nutne potrebujeme.

Hovorí sa, že nová energia prúdi tam, kde už nie sú staré veci. Takže, ak ste pred sviatkami, ako vždy, upratovali, triedili a vyhadzovali staré a nepotrebné veci, je to fajn. Museli ste na sebe cítiť príliv novej energie. Možno práve pri jarnom upratovaní vám vyplávali na povrch nové nápady, sny a túžby, a práve túto jar dostanete chuť ich konečne zrealizovať.

Poznám ľudí, ktorí vďaka tomu, že nemôžu teraz chodiť

do práce, našli v sebe nový talent na sebarealizáciu a dokonca im to prináša aj financie.

Po odpočinkovej zimnej fáze, ktorú máme za sebou, je čas rozhýbať naše telo i dušu v súlade s prírodou nielen jarnými vychádzkami, ale aj pomocou bylín, ktoré nájdeme už čoskoro vonku v prírode. A tak si oprášme recepty na tinktúry z medvedieho cesnaku, med z púpavy a žihľavový čaj. Posilnime svoju imunitu týmito zázrakmi z prírody. Príroda to úžasne zariadila. Doprajme si zdravie a novú energiu práve od nej. Dôverujme sile prírody, kam môžeme ísť kedykoľvek a bez obmedzenia.

A užime si krásne veľkonočné sviatky.

Zostaňte všetci zdraví.

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

Už sme si zvykli, že sa vám ja ako súčasná starostka, ale aj predchádzajúci starostovia našej obce, prihovárajú a informujú vás o dianí v obci aj prostredníctvom obecných novín. Práve teraz čítate prvé vydanie 15. ročníka Harmaneckých novín. Jubilejný ročník. To je už pekné číslo.

Šéfredaktorka HN, pani Ivetka Roháčová, a spolu s ňou celá redakčná rada Harmaneckých novín sú tí, ktorí nám starostom a občanom obce umožňujú informovať vás všetkých na úrovni písaného slova a v graficky peknom prevedení o všetkom dôležitom. Na jednej stránke informovať, ale aj dať priestor ochotným prispievateľom, zaspomínať, či už slovom alebo fotografiami. Ale predovšetkým kultúra prevedenia je dnes asi najviac hodnoteným kritériom pre prípravu a realizáciu novín, ktoré chceme našim občanom a blízkeho okoliu ponúknuť v tlačenej podobe. V tej internetovej sa dostali až za hranice nielen štátov, ale kontinentov. Ak dnes niekto opäť číta Harmanecké noviny v Austrálii je to vďaka Vám, ktorí sa o vzhľad a obsah tak dôkladne staráte. Patrí Vám veľké „ĎAKUJEME“.

Sme vašou súčasťou a ak sú témy, ktoré chcem občanom priblížiť, sú Harmanecké noviny tým najlepším dôkazom toho, že informovať sa dá aj pokojne, s rozvahou a hlavne slušne.

Poďakovať chcem aj všetkým občanom, ktorí sa prihlásili na skriningové testovanie v našej obci, ale aj lekárom, zdravotníckemu personálu, dobrovoľníkom, poslancom, zamestnancom úradu, ale aj obyvateľom v budove číslo 6 za ústretovosť a toleranciu počas všetkých testovaní v obci.

Dnes je naša spoločnosť už tak polarizovaná, že mám miestami dojem, že to už ani viac nejde. Každý má svoju pravdu a svoje argumenty. Informáciami v médiách sa všetci predháňajú a tie to reprodujú tak, ako sa im to hodí. Diskutujú vášnivo a často spôsobom, ktorý sa už ani diskusiou nazývať nedá. Prosím Vás, aby ste pri svojich rozhovoroch dbali na dve veci - počúvajte sa vzájomne a ostaňte k sebe navzájom slušní. Všetci sme súčasťou tejto hroznej covidovej pandémie a dnes už snáď neexistuje nikto, kto by o sebe mohol vyhlásiť, že „mňa sa to netýka!“ Týka sa nás to všetkých.

Ale týkajú sa nás všetkých aj chaotické a rozporuplné informácie, ktoré dostávame my starostovia obcí a prostredníctvom nás ste informovaní aj vy.

Naposledy to boli informácie k otváraní a zatváraní ZŠ a MŠ. Za prevádzku týchto zariadení je zodpovedná obec. Otázok sme mali veľa, odpovedí bolo tiež veľa, len to malo jednu chybičku – buď sa odpovede rôznili, podľa toho, kto odpovedá, alebo sa menili, niekedy aj viackrát za deň. Bol to skutočne chaos. Ale zvládli sme to.

Ďakujem všetkým, ktorí situáciu berú vážne, ďaku-

jem tým, ktorí dodržiavajú všetky pravidlá, ďakujem tým, ktorí sa správajú zodpovedne k sebe aj ku ostatným aj za tú cenu, že sú často nelichotivo kritizovaní, ďakujem každému jednému, kto berie veci ako sú a nepridáva olej do ohňa. Verím, že to zvládneme a pôjdeme ďalej.

V našej obci robíme, čo môžeme a vieme. Zvolali sme krízový štáb, dali sme dokopy hlavy aj financie a zabezpečili sme rúško aj respirátor pre každého nášho občana. Nie je to finančne málo, no keďže sme priechodná obec, máme veľký pohyb zamestnaných osôb. Hlavnou prioritou je dezinfikovanie priestorov, či už verejných alebo bytových. Keďže dezinfekcia postrekom by bola pre jednotlivé bytové domy náročná, začala ho obec realizovať z vlastných prostriedkov, aby sme čo najviac zabránili šíreniu pandémie v bytových domoch, pretože pozitívne prípady máme v obci neustále. Hneď, ako to bolo možné, sme bezdotykovú dezinfekciu na ruky dali do oboch obchodov, ktoré v obci máme. Myslím si, že všetkým nám veľmi pomohlo, že naše obchody potravín v obci môžu byť otvorené. Ďakujem obom majiteľom za ochotu doručovať nákup až k vám, do vašich domácností, ak ste o to požiadali. Obec s tým nemala žiadne starosti, toto sa vybavilo na úrovni obchodu – zákazník.

Následne sme náš vstup do budovy premenili na klientske centrum, aby sme dodržiavali stanovené zákony, a dbali tak predovšetkým na vašu bezpečnosť. Denne sme v kontakte s dodávateľmi pre našu obec. V tomto priestore sú po celý čas vybavované hotovostné platby, podania, overovanie podpisov, listiny, vydávanie rybárskych lístkov aj všetky možné potvrdenia a služby, ktoré občania potrebujú. Len takto dokážeme zabezpečiť, že ak sa nakazíme my, nebudeme šíriteľmi covidu a neohrozíme vás. Styk so stránkami sa v celej republike obmedzil na telefonovanie, e-mailly a platby na účet. Ďakujem, že to chápete. Že dodržiavate nariadenia, ktoré my nevyvíjame. My ich dodržiavame s vami.

Ako to bude ďalej? Nevieme. Každopádne stále sa snažíme sledovať a rešpektovať všetky nariadenia a odporúčania. A som presvedčená, že ich plnenie má zmysel a opodstatnenie.

Mrzí ma, že s jarným slnkom sa ukázali v našej obci aj stopy po neporiadkoch, po ktorých zostal odpad v kríku, pri lavičkách, na školskom a škôlkarskom dvore, za múrikom, cestou na Strelnicu. Verím, že sa postupne, po malých krokoch po zime znovu dopracujeme k čistejšej dedine. Ďakujem kolektívu pracovníkov, ktorí našu obec upratujú, ale aj občanom, ktorí to vo svojom okolí robia pekné. Bude to tu u nás presne také, ako si to spravíme.

Vážení spoluobčania, želim Vám, nech sú blížiacie sa veľkonočné sviatky časom pokoja a domácej pohody. Prežite ich v zdraví a šťastí, nech je slávenie Veľkej noci prameňom nádeje a radosti zo života.

Henrieta Ivanová, starostka obce

Sme bližšie k odovzdávaniu nájomných bytov v našej obci

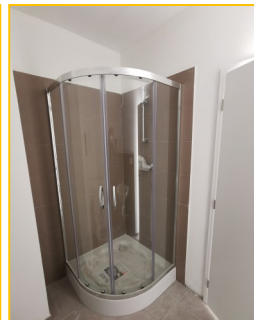
Obnova a rozšírenie bývania vo vlastníctve obce je celospoločensky významnou témou, dotýkajúcou sa zlepšovania kvality života občanov. Keďže z verejných zdrojov sú do obnovy bývania investované vysoké finančné prostriedky a našej obci Harmanec budú po skolaudovaní stavby poskytnuté, je potrebné zhodnotiť nielen priebeh výstavby, či kúpy, ale aj následné využívanie bytového domu a nájomných bytov v ňom obstaraných.

Systém obstarania, pridelovania a využívania nájomných bytov realizovaných s poskytnutím podpory z prostriedkov Štátneho fondu rozvoja bývania je nastaviteľný tak, aby plnil stanovené ciele a podpora poskytovaná v súlade s príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi o verejných prácach a zákona o majetku obcí. Rovnako dodržiavanie podmienok vyplývajúcich zo zmlúv o poskytnutí úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania a zo zmlúv o poskytnutí dotácií od Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Pri pridelovaní nájomných bytov zo zákona o dotáciách oprávneným osobám je potrebné vyhodnotiť jednotlivé spisy pripravené na pridelovanie nájomných bytov v obci. Spis v terajšej dobe obsahuje: žiadosť a dátum podania záujemcu o pridelenie bytu, potvrdenie o trvalom pobyte v našej obci, záväzky občanov voči obci, výpis z portálu katastra nehnuteľností o vlastníctve nehnuteľnosti, výpis o vyhlásenom konkurze dotknutého žiadateľa, majetkové a sociálne pomery, ak sú obci známe (počet osôb a spôsob doterajšieho bývania). V budúcej nájomnej budove je vybudovaných 53 bytových jednotiek. Byty budú vybavené bežným štandardom, bude tam kuchynská linka so sporákom, v kúpeľni umývadlo aj vaňa, prípadne sprchový kút, WC. Budú tam plávajúce podlahy a keramická dlažba, rozvody elektriny, pre každý byt samostatne, byty budú vymaľované na bielo. Kúrenie bude zabezpečovať samostatná plynová kotolňa na prízemí domu. Vchod do bytovky bude spredu od chodníka, rovnako zo zadnej časti z parkovacej plochy, ktorá vznikla na pozemku pri bytovke.

Nájomná zmluva bude stanovená na jeden rok, po roku budú mať nájomcovia automaticky nárok na predĺženie zmluvy, ak dodržia všetky podmienky nájomnej zmluvy a budú dodržiavať domový poriadok vydaný obcou pre daný bytový dom. Rovnako o predĺžení zmluvy bude rozhodovať obecné zastupiteľstvo dodatkom k zmluve. Ak stanovené podmienky nespĺnia, zmluva im nebude predĺžená. Byty obec nebude môcť odpredať do osobného vlastníctva najbližších 20 rokov.

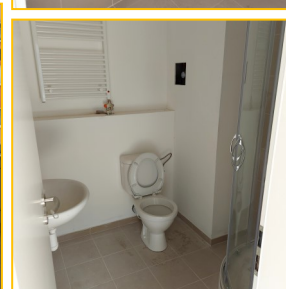
Pri podpise zmluvy sa bude vyžadovať finančná zábezpeka vo výške štvornásobku nájmu. Zábezpeka sa použije v prípade, že nájomca nebude platiť nájomné, alebo byt poškodí. Pri odovzdaní bytu bude stav bytu posúdený obecným zastupiteľstvom a zábezpeka vrátená do tridsiatich dní.

Jednoizbový byt

Dvojizbový byt

Trojizbový byt

Hlavným kritériom obce je umožniť kvalitné bývanie v nájomných bytoch pre občanov s trvalým pobytom v našej obci a blízkom okolí. Vyhodnocovanie bude prebiehať za účasti všetkých poslancov obecného zastupiteľstva.

Na základe doterajšieho konania obce môžeme konštatovať, že obstaranie nájomných bytov reálne prispieje k rozvoju bývania a možnosti zotrvania mladých rodín v našej obci, udržateľnosti občianskej vybavenosti obce, rovnako i rozvoju podnikateľských aktivít, ktoré v obci máme.

Henrieta Ivanová, starostka obce

Dostávam prekvapivo často otázku, čo vlastne robím, keď nemám omše. Nebudem hovoriť za iných, pokúsím sa odpovedať sám za seba.

Nuž... takto by som to. V tejto otázke (nech je už položená úprimne či štípavo) je skrytých niekoľko mýtov, ktoré v prípade člena Katolíckej cirkvi v lepšom prípade smutne vypovedajú (len) o neznalosti kňazskej služby. V horšom... nechám tak.

Predtým, ako sa vynasnažím pomenovať (a snád' aj vyvrátiť) už naznačené mýty, chcem zdôrazniť, že nie som žiadny lúmen, len obyčajný dedinský farár, ktorý miluje kňazstvo, z neho prameniaku službu a aspoň trochu sa tu snaží byť pre ľudí, ku ktorým je poslaný. Nebudem sa chváliť ani sťažovať, skúsím dať bokom emócie a zamerať sa na fakty.

Mýtus 1.: Farár nemá omše.

Je pravda, že neslávim verejné sväté omše, ale súkromnú svätú omšu slávim každý deň. Jednak preto, že mnohí o sväté omše prosia, hoci na nich nemôžu byť účastní. Slávim však najmä preto, že si uvedomujem to, čo tí, ktorí o ne prosia – že svätá omša je tou najvznešenejšou modlitbou.

Čisto teoreticky by som sláviť nemusel, ako kňaz totiž nie som viazaný sláviť denne svätú omšu; a ako katolík mám „len“ povinnosť nedeľnej účasti (nie slávenia) a od tej je teraz dišpenz. Ako farár mám však povinnosť sláviť v nedeľu svätú omšu za moju farnosť. Nie tak dávno, ešte pred Druhým Vatikánskym koncilom, by som sám sláviť nemohol. Taká bola právna norma. Iste, ani teraz to nie je najvhodnejší spôsob a neodporúča sa, pretože svätá omša nie je individuálnym úkonom jednotlivca, ale slávením spoločenstva. Spoločné slávenie Eucharistie vyjadruje našu vzájomnú jednotu a upevňuje v nás vedomie, že tvoríme Kristovo tajomné telo. Ale to je iná a veľmi rozsiahla téma.

Tu sa obmedzím na to, že svätú omšu slávim *denne a rád*. Iste, Eucharistia slávená v tichu samoty malej kaplnky nie je taká „oslnivá“ ako v plnej katedrále. A predsa, je to *tá istá jediná* Kristova obeta. Takže nie je pravda, že sväté omše nemáme.

Mýtus 2.: Farár okrem omše nič nerobí.

S touto predstavou sa stretávam naozaj často. Nevieť, kde pramení. Dovoľte, aby som citoval moju pracovnú náplň z pracovnej zmluvy:

- Slúženie sv. omší a ostatných bohoslužieb
- Príprava veriacich i neveriacich k sviatostiam, poučenia
- Vysluhovanie sviatostí
- Povinná administrácia vo vzťahu k štátnej správe a k cirkevným úradom
- Vedenie kancelárie farského úradu
- Správa, údržba, obnova cirkevného majetku

Duchovná formácia podriadených

Katechetická činnosť

Charitatívna činnosť

Zaopatrovanie starých a chorých ľudí sviatostami, návštevy

Predsedať farskej rady

Rozvíjanie ekumenickej spolupráce s ostatnými cirkvami.

To je tak v skratke. Jasne vidno, že svätá omša je síce na prvom mieste, ale za ňou je toho celkom dosť. Niečo z toho je v tomto koronovom čase okyptené, iného je zasa viac. A potom sú veci, ktoré mnohí kňazi bežne robia nad rámec vyššie vymenovaného. Napríklad chodia v tomto čase vypomáhať do nemocníc. Ja chodím dobrovoľníčiť do nemocnice na 4 hodiny týždenne – pomáham s administratívou pri očkovaní. Ale máme aj takých spolubratov, ktorí trávajú hodiny priamo na kovidových oddeleniach.

Okrem toho je v pracovnej zmluve napísané, že pracovná doba je 40 hodín týždenne nerovnomerne rozdelených počas týždňa. Z môjho pohľadu to má svoje výhody – viem byť flexibilný a k dispozícii keď treba. Rovnako flexibilne si viem nájsť čas „pre seba“ ľahšie ako mnoho ľudí, ktorí majú fixný pracovný čas. A presne tieto výhody sa pre mňa ľahko môžu stať nevýhodami. Z pohľadu ľudí to, samozrejme, môže byť presne naopak. Za všetky spomeniem len príhodu, ktorej bol svedkom môj spolužiak z gymnázia (čau, Cila), keď som bol u neho pred pár rokmi v Prahe na návšteve. Len tak, ako starí priatelia si sedíme pri fantastickej jahňacinke, občas ju preložíme hltom dobrého vína. Idylka zaslúženého oddychu po týždni, ktorý bol naozaj náročný. Do toho telefonát (bola nedeľa, asi 23:30). Priznám sa, že som zdvihol len preto, že mi napadlo, že niekto umiera... Bolo to trochu inak. Dostal som otázku, či nemôžem prísť požeňnať dom, lebo už nejaký čas im straší. Skoro som okotkavel. Len som sa nesmelo spýtal, či je určite ten najvhodnejší čas na riešenie tohto problému. Odpoveďou bolo, že by bolo dobré, keby som prišiel TERAZ. „No, žiaľ, teraz neprídem. Som v Prahe.“ Už len slušne poprosím: „Zavolajte mi ráno, dohodneme sa.“ Z druhej strany sklamaný hlas: „Tak teda teraz neprídete?“ No veru, teraz neprídem. Iste, takéto príhody sa nedejú denne, ale občas sa stane.

Čo sa v týchto dňoch deje takmer denne je, že som viac na linke. Niektoré rozhovory trávajú hodiny. A korona-nekorona, sú situácie, ktoré sa nedajú vyriešiť inak ako osobne. Z času na čas príde nejaká duša s ťažkým srdcom, že na pár minút. Ako nič je z toho niekoľko hodín. To je len taký zbežný náčrt toho, čo robí farár, keď nemá omšu.

Do rozpisovania sa o „správe, údržbe a obnove cirkevného majetku“ sa ani nejdem púšťať; azda len toľ-

ko, že pomaly nadobúdam dojem, že s titulom z teológie je viazaný aj ten zo stavebníctva, právneho poradenstva (minimálne v oblasti občianskeho a obchodného zákonníka), ekonomiky, projektového manažmentu a všetkého, čo súvisí s lúkami, lesmi, pasienkami, wi-fi anténami, vysokotlakovým vodovodným potrubím či roznášaním reklamných letákov.

Sú chvíle, keď sa modlím celkom jednoducho: „Pane, nestal som sa kňazom kvôli spravovaniu cirkevného majetku, zmluvám, ani opravám; stal som sa kňazom, aby som ľuďom prinášal Teba.“ A potom sa stane, že príde babička po radu, ako zatepliť povalu, alebo ma osloví rodinka, či im spravím ostenie okolo okien v podkrovi. Nuž, neostáva mi iné, ako konštatovať, že náš Pán má skvelý zmysel pre humor. Rezignujem na moje predstavy, spomeniem si, že Ježiš sa živil ako tesár a nanovo zisťujem, že keď s chlapmi lejem betón, ťahám omietky či maľujem kostol, sme si bližší, ako sa zdá.

Mýtus 3.: Farár chce mať omše, len aby bol zvonček.

Toto je celkom osobitná kapitola, ktorá keď uzrie svetlo sveta, bude dlhá. A možno aj horká...

P.S.: Kto ma bližšie pozná vie, že mám veľký koníček – lietanie. Občas sa smejem, že je to moja genetická vada. Vyrastal som na letisku a hoci nelietam súťažne, priznávam, že lietam výkonnostne. Odhliadnuc od toho, že aj pri lietaní sa stretám s ľuďmi, ktorí hľadajú Boha a vidia vo mne najprv kňaza až potom pilota, dovoľm si podo-

tknúť, že čo sa týka tandemového lietania (to znamená, že niekoho veziem ako pasažiera), bez preháňania a samochvály, lietam na svetovej úrovni. Za sezónu 2018/2019 som z cca 840 pilotov bol vo svetovom rebríčku 5., za sezónu 2019/2020 som podal trochu slabší výkon a z cca 750 pilotov som bol „až“ 8. Možno za ten slabší výkon môže aj to, že v koronovom roku 2020 všetky moje letové hodiny boli asi len polovicou mojich pracovných nadčasov (ktoré sa, samozrejme, nepreplácajú).

... čo vlastne robím, keď nemám omše...?

Rozhodne to neľutujem. Som kňaz a tak to má v prvom rade byť. Ostatné je potom. A že vraj farár okrem omše nemá čo robiť...

O. tomáš

Dáte sa zaočkovať ?

ANKETA z novín SME z dňa 7.1.2021 . Okrem iných vedcov odpovedal aj Martin Bačkor.

Pýtali sme sa vedcov: **Dáte sa zaočkovať proti Covidu-19?**

Martin Bačkor, fyziológ rastlín, Katedra botaniky PF UPJŠ v Košiciach

Jednoznačne áno. Však základy očkovania boli položené už v 17. storočí v Číne, vedeckejšie očkovanie sa datuje od čias Edwarda Jennera (očkoval proti kravským kiahňam na konci 18. storočia). Vakcínu proti besnote a základy aktívnej imunizácie ako metódy preventívneho očkovania proti nákazlivým chorobám už objavil **Louis Pasteur** koncom 19. storočia.

Vďaka očkovaniu sú dnes takmer neznáme ochorenia ako obrna, tetanus, hepatitída A a B, rubeola, osýpky, čierny kašeľ, pneumokokové ochorenia, kiahne, záškrt a mnohé ďalšie.

Aj šírenie chrípky je obmedzené vďaka plošnému očkovaniu ľudskej populácie v ostatných rokoch, hoci jej expanzii by zabránila najmä masová účasť ľudí na očkovaní.

Hľadanie aj seba samého je niekedy ťažko splniteľná úloha. Vo víre života človek zistí, keď je už starý, čo všetko zanedbal, alebo mu nezostal čas, napríklad obzrieť sa za svojou mladosťou. Keď si starý, karty sú už rozdané. Fotografie. To sú ako pamäť na polici, na ktorú nedočiať neš.

Hľadanie pravdy - vlastne svojej mladosti, kto aký bol, a čo teraz s tým? Vlastné spoznávanie býva krutá realita. Hľadanie aj seba samého, člena rodiny, býva poriadny rébus. Cyklus od detstva po starobu, čo však neuveriteľne rýchlo ubehne, je vtesnaná do spomienok, otázok a nedokončených odpovedí. Síce neskoro, ale oživuje to staré: „Memento mori!“ Pamätaj na smrť! Čo všetko si neurobil, čo si mal urobiť. A ako by to vyzeralo s odstupom času. Pozri sa do zrkadla a tam to uvidíš! Aj po rokoch!

Boli sme šiesti kamaráti. Hovorili o nás, že sme stratená generácia. Mali sme desať rokov, keď sa zrodil nápad dať si zhotoviť fotografiu. To je tá, čiernobiela z roku 1964 pred budovou školy.

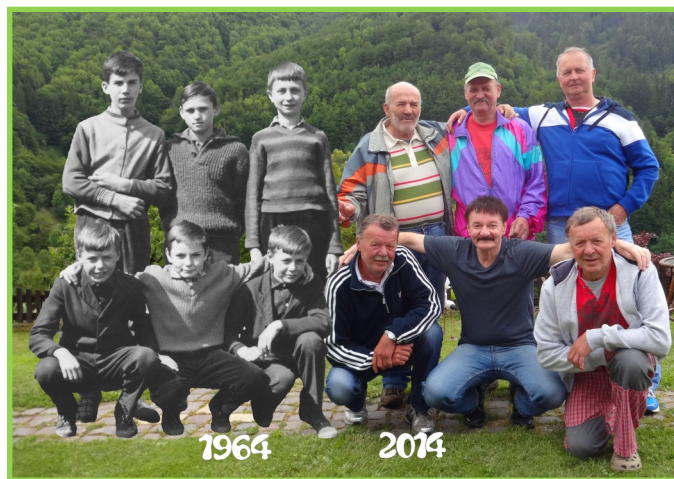

Na nej stoja zľava: Paľko Murín, Dušan Bula a Jarko Murín. V pokľaku sú: Michal Vajs, Miro Goga a Paľko Vajs.

Stratená generácia. Nezberali sme známky, ani zá-palkové nálepky, ani nič podobné. Fajčili sme za chlievmi a zbierali špaky. Vy neviete, čo sú to špaky? No predsa

ohorky z cigariet. A všetko zlé, čo sa v dedine udialo, bolo len na nás. Nie bez našej viny.

A cesty sa nám časom rozišli. Mojm celoživotným koníčkom sa stalo cestovanie a fotografovanie. Ani neviem, akou okľukou života som sa po dlhom čase zase dostal domov. No medzi tým ubehlo štyridsať rokov!

Mali sme na krku päťdesiatku a šťastnou náhodou sme sa zase stretli pred fotoaparátom, nefalšovaní, relatívne dobre zachovalí. V takom istom zložení, ako kedysi, len už sa písal rok 2014. Neuveriteľné.

Keď som sa zdržiaval v Harmanci, všimol som si, ako u kamaráta, ktorý mal množstvo fotografií, ľudia hľadajú niekoho, ktorého už ani nepoznajú. Pripomenul som si starú fotografiu, priložil tú novú, a tak vznikla fotomontáž. A porovnanie a spomínanie a hľadanie seba samého. V krásnej prírode, ktorá každý rok znovu omladne, prečo práve človek starne? Prečo? Pozorne som si všimol, čo všetko sa na človeku za tie roky zmení. Postava, črty tváre, charakter, zmýšľanie?

A odstupom času, už dvaja chýbajú. Paľko Murín a Miško Vajs už nie sú medzi nami.

Memento mori! Večné to hľadanie ...

Neviem, či ste ma pochopili, čo tým chcel básnik povedať.

Pozdravuje vás všetkých Miro Goga z Ameriky.

Pekný príspevok, pekné spomienky, múdre zamyslenie a zimomriavky... A určite ich nemám len ja, ale predovšetkým kamaráti, ktorí sa našli na fotografii.

Možno sú medzi našimi čitateľmi aj takí, ktorí netušia, kto je Miro Goga. Je to rodák z Harmanca, ktorý v roku 1969 emigroval do Západného Nemecka, odtiaľ sa po troch rokoch presťahoval do USA, kde žije s rodinou dodnes. Je vášnivým cestovateľom a okrem dvoch pólou precestoval celý svet. Prešiel veľký kus sveta, našiel svoju rodinu a keď bolo možné sa vrátiť a navštíviť najbližších, prišiel a vracia sa znovu a rád. Vracia sa do rodnej obce, navštíviť priateľov a známych, porozprávať sa a pospomínať. Páči sa mi to... Ale páči sa mi aj to, že prostredníctvom našich novín sa mnohí vracajú do detstva, mladosti a života v Harmanci, o ktorom aj pamätníci hovoria, že sa tu pekne a aktívne žilo.

Ďakujem nielen za dojímavý príspevok, Miro, ale aj za to, že vďaka tebe sa čítajú naše noviny aj za hranicami.

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

Jubilanti

85 rokov

Alžbeta Berzeová

80 rokov

Mária Kocvárová

75 rokov

Štefan Benke

70 rokov

Jaroslav Štubňa
Jozef Žabka
Štefan Kazsa
Miroslav Goga

65 rokov

Jarmila Gajdošová
Anna Ťažká
Františka Benkeová
Štefan Smidák
Jozef Slovák
Marián Balog
Lubomír Drapčiak

60 rokov

Jana Navrátilová
Ľubica Slašťanová
Ivan Danislav

Srdečne blahoželáme

Narodili sa

Šimon Luža

22.12.2020

**Sebastián
Novosad**

29.12.2020

**Juraj
Stieranka**

17.1.2021

Veľa šťastia

Opustili nás

Vladimír Vaculík 25.1.2021
Miroslav Bais 31.1.2021
Ondrej Majer 2.2.2021

Venujme im tichú spomienku.

Spomienka

Čas nelieči bolesť ani rany, iba nás učí žiť bez toho, koho sme milovali...

**Boženka Beatrice
Rečkovičová**

Dňa 28. 2. 2021 uplynulo 5 rokov odvtedy, čo nás navždy opustila naša milovaná manželka, mama, stará a prastará mama. S láskou a úctou spomínajú manžel Milan, dcéra Eva, synovia Dušan a Milan s rodinami, nevesta Ivona a ostatná rodina.

Spomíname

Tých, ktorých milujeme,
neodchádzajú,
žijú v našich srdciach
každý deň.

Juraj Roháč

Dňa 26. 1. 2021 uplynulo 5 rokov odvtedy, čo nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec a starký. S láskou a úctou spomínajú manželka Danica, dcéry Karin a Radka s rodinami a ostatní príbuzní a známi.

V druhej polovici dvadsiateho storočia zasiahla staručkú Európu vlna nečakaných noviniek. Aby som bol presnejší, bola to vlastne vlna za vlnou. Dá sa povedať, že v každej oblasti života. Počnúc technikou, cez kultúru až k športu. Štatistickí vyrátali, že v dvadsiatom storočí bolo podaných viac patentov na vynálezy ako predtým za niekoľko storočí spolu. Hovorí sa, že vojna po jej skončení vždy posúva hlavne vývoj techniky dopredu. Dvadsiate storočie ich malo dve.

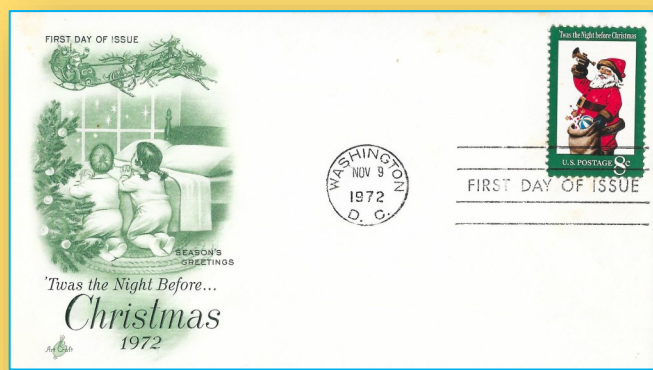
Technický rozvoj sa šíril ako blesk. Všade, v každej oblasti, až sa človek nestačil diviť. Na svoje si prišli hlavne mladí ľudia s novými oslobodenými myšlienkami a nápadmi, nezaťažení minulosťou, stereotypom, návykmi, poverami a obligátnym konštatovaním – „nedá sa!“ Veda zažila svoju explóziu, svoju „cunami“ a nikto nevie, kedy, kde a ako to skončí.

Prišiel rad aj na poštové služby. Svet už len nostalgicky spomínal na Taxisovu poštu, poštové koče, pestro odetých cválajúcich postiliónov, hlas poštovej trúbky, na prvé pečiatky poštmajstrov. To všetko odviaľ čas. Krok so svetom chcela držať aj Svetová poštová únia. Život ju vlastne k tomu sám prinútil rýchlym rozvojom železníc, obchodu a služieb. Bolo nesmierne potrebné všetky poštové služby zjednodušiť a zrýchliť. Ku slovu prišla unifikácia. Unifikácia vlastne znamená zjednotenie. Zjednotenie v tomto význame znamenalo, aby sa napríklad všetky poštové obálky na celom svete vyrábali v jednotnej veľkosti, s jednotným obchodným názvom, rozmermi aj kvalitou. Celosvetová mechanizácia dopravy korešpondencie si to vyžadovala. Bol to obrovský zásah do storočného stereotypu výroby obálok. Bežného občana ako konzumenta táto záležitosť veľmi nemusela trápiť. Okrem výrobcov mali s tým veľké problémy ešte filatelisti. Nie zberatelia známok, ale filatelisti. Čo je vyššia kasta, ktorá nielenže robí výskum, ale aj vystavuje svoje zbierky, ktoré pretvára na exponáty. A vystavuje. A svetové filatelistické výstavy majú veľmi prísne pravidlá. Hlavne na materiál. Ten skutočne musí byť poštový a zodpovedať predpisom. A s tým sme napríklad my v bývalom Československu mali veľké problémy. Napríklad s obálkami. S obálkami? Veď tých sme vyrábali a mali milióny kusov. Aspoň sme si to mysleli. Lenže, čo keď „obálka“ nie je obálka?

Táto peknota na obrázku (1) je tiež klamlivá. Nie je to obálka, aj keď vyrobená v Harmanci. Je to *sáčok*. Ten rozdiel je vidieť len na zadnej strane. Ono je to totiž po odbornej stránke takto: Keď sa uzatvára a zaliepa z boku, je to *sáčok*, ak sa uzatvára trojuholníkom, alebo aj iným elementom, ale zhora, je to obálka. A skutočne ešte aj ja si pamätám, že do takýchto *sáč-*

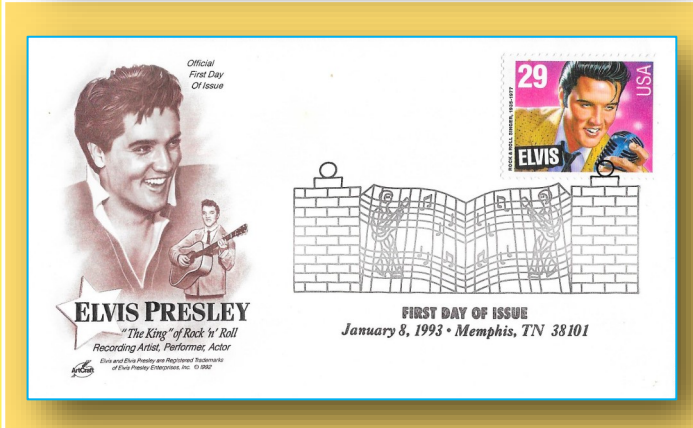
kov, ktorým na dedinách kedysi hovorili „škarnicle“, nám lekárnik dával lieky a obchodník cukríky, ktorým sme hovorili, že sú sklenné, lebo boli také tvrdé. Takže vlastne len maličkosť rozhoduje o tom, či je to obálka, alebo *sáčok*.

Paradox je však v tom, že na nové pomery, na novú situáciu, vyspelé západné krajiny a ich poštové správy, ich výrobcovia obálok, ich tlačiarne vedeli rýchlo reagovať a prispôbiť sa potrebám trhu, ako keby sa ani nechumelilo a bolo len otázkou dvoch-troch týždňov, aby sa vedeli preorientovať, hoci aj oni mali predtým *sáčkový* systém. Vyrábali a na trh ponúkli krásne, oku lahodiace veci, aj z hľadiska tlače pomerne jednoduché, to však vedia posúdiť len a len filatelisti, ale obyčajný, bežný konzument nie. Čo je však veľmi dôležité a určite nie zanedbateľné, je tá skutočnosť, že pokiaľ my sme napríklad ešte aj dnes používané obálky s obchodným názvom C 6, to sú tie najbežnejšie a najviac používané, predávali v tých časoch jednu obálku za 0,06 halierov, zatiaľ tie špeciálne obálky s natlačeným obrázkom (2) sa predávali pre zberateľov a filatelistov za 8, 10, 15, 20, ba niekedy i viac korún! Jedna obálka! A mohli šíriť slávu krajiny po celom svete.

Tieto špeciality však museli spĺňať nejaké kritériá. Museli byť označené, že ich vydáva „Slovenská pošta“ a „PRVÝ DEŇ VYDANIA“. Tento názov bol daný Svetovou poštovou úniou a na rozdiel od francúzskeho jazyka, čo bol a ešte aj dnes je úradný jazyk Poštovej únie, bol v mnohých mutáciách, napríklad: Per-vij deň, Premier Jour, First Day Cover, Erste Tag, Első nap a mnohé iné. Išlo totiž o to, že na tieto obálky sa naliepala známka, ktorú poštová správa vydala v ten deň, a teda mala súvislosť s natlačeným obrázkom na ľavej strane obálky a jedno i druhé tvorili poprední umelci. A ak by sa niekomu

zdalo, že tieto špeciálne obálky boli drahé, spýtajte sa filatelisťov. Na trhu sa za nimi len tak zaprášilo. Ono totiž tieto obálky mali ako malé umelecké diela ešte aj špeciálne poslanie.

Boli v platnosti pre použitie len tri mesiace, potom sa už stali zberateľským suvenírom, ale zase boli k dispozícii zberateľom – filatelisťom – vystavovateľom. Faktom však zostáva skutočnosť, že do výstavných exponátov boli radi umiestnené a na paneloch, v rámoch mali svoje čaro a návštevníci filatelistickej výstavy si ich radi pozerali, hlavne také, ktoré sa u nás často neobjavovali – z exotických krajín. U nás bol však problém, že to nemal kto vyrábať!

Pritom je zaujímavé to, že ich zaradenie do výstavných súťažných exponátov podľa vtedajších pravidiel, znižovali hodnotenie vystaveného exponátu jurymanmi! Ale to je čisto odborná záležitosť.

V odbornej tlači bola k tejto téme široká diskusia. Zrazu sa vyskytlo niekoľko záležitostí okolo výroby obálok. Unifikácia nás v harmaneckých papierňach zastihla dosť nepripravených, hoci sme mali vynikajúce predpoklady pre výrobu. Sami sme si vyrábali papier a mali svoju tlačiareň, síce za určitý čas, mimo areálu fabriky, v budúcej obci, ale mali. Tlačiareň mala kompletnú litografickú prípravu tlače, sadziareň pre kníhtlač, kníhtlačové a ofsetové tlačiarenské stroje a fotoreprodukciu. Tlačiareň mala dva ofsetové, dvojfarebné tlačové stroje Polygraf a Roland formátu Ao a malý ofsetový tlačový stroj Perla. A mala ešte niečo. Malý, ale dobrý, no slabo platený kolektív pracovníkov. V policiach odpočívalo, teraz už len sem-tam potrebných, 42 kusov výsekových nožov, o ktoré sa vzorne staral celé desiatky rokov Tonko Daubner. V tých časoch nám radil aj skvelý inžinier Ladislav Švec, aj sám rozhladený filatelista, ktorý vždy tvrdil, že my vlastne vyrábame nie obdĺžnikové, ale lichobežníkové obálky, čo bola, žiaľ, pravda. To si však všimol len odborník.

Harmanecké papierne boli monopolným výrobcom obálok. Čakalo sa, že to zvládnu ľavou zadnou. Už z rôznych príčin nebolo o to záujem. Malé ryby ešte nie sú ryby! Dňa 9. júna 1986 bol k celej záležitosti výroby týchto špecializovaných obálok Prvého dňa vydania – FDC seminár v Trenčíne (3).

Predstavitelia Zväzu slovenských filatelisťov – ZSF (vidíme ich na obrázku zľava: Ing. Michal Zika, Dr. Jozef Sobihard, Dr. Severín Zrubec) mali o túto záležitosť veľký záujem, česká strana sa nedostavila, ani zástupcovia priemyslu. Sám (na obr. stojaci) som podával rozsiahlu informáciu o celej záležitosti a tvrdil, že harmanecké papierne majú pre túto výrobu všetky predpoklady. No neuspel som. Prečo?

A ako to už v živote často býva, na neúspech jedného vždy niekto čaká. Príležitosti sa ihneď chopili plzenské papierne a do troch týždňov začali obálky vyrábať. Nie v požadovanej veľkosti. Ale raz tak veľké, nevkusné a ako sa dalo očakávať filatelistický trh ich odmietol.

Škoda, že nás vtedy nik nepodporil. Ani naši šéfovia v papierni. Tak teda, súdruhovia, prečo?

Michal Kiššimon

RIADITEĽKA MATERSKEJ ŠKOLY V HARMANCI
OZNAMUJE, ŽE
ZÁPIS DETÍ DO MATERSKEJ ŠKOLY
NA ŠKOLSKÝ ROK 2021/2022 SA USKUTOČNÍ
DŇA 5.MÁJA 2021 OD 10.00 DO 14.00 HOD.
V BUDOVE MATERSKEJ ŠKOLY

**Podmienky prijatia dieťaťa do materskej
školy:**

Na predprimárne vzdelávanie sa prijímajú spravidla deti od troch do šiestich rokov. Deti mladšie ako tri roky môžu byť prijaté do MŠ, ak sú vytvorené vhodné materiálne, personálne a iné podmienky.
Prednostne sa prijímajú deti:

- pre ktoré je plnenie predprimárneho vzdelávania povinné (narodené do 31.8.2016)
- ktoré pokračujú v plnení povinného predprimárneho vzdelávania
- ktoré dovŕšili 3 roky veku

Na zápis prinesie zákonný zástupca dieťaťa
písomnú žiadosť spolu s potvrdením
o zdravotnom stave dieťaťa
od všeobecného lekára pre deti a dorast
/kedykoľvek pred samotným zápisom
si môžete tlačivo vyžiadať v MŠ/

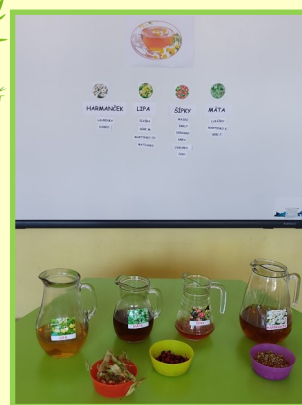
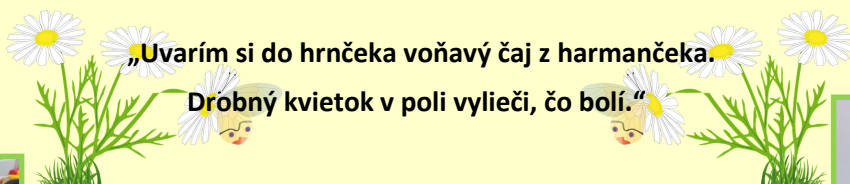

V tejto málo radostnej dobe sa pani učiteľky v našom Harmančeku snažia, aby deti čo najmenej pocítili problémy, ktoré nás všetkých obklopujú. Aj preto začiatkom februára pripravili pre deti v Harmančeku detský karneval.

Po úvodnom sprievode masiek sa rozpútala veselá zábava s množstvom súťaží a hier. Deti sa dobre zabavili, zatancovali si a za šikovnosť si vyslúžili sladké odmeny. Pani kuchárky napiekli chutné šišky, a tak môžeme skonštatovať, že karneval v Harmančeku sme si všetci užili.

Deň bylinkového čaju v Harmančeku

Týmto milým veršíkom sa začalo jedno príjemné dopoludnie v našom Harmančeku. Najprv si deti vypočuli príbeh o vile Jazmínke, ktorú uzdravil bylinkový čaj a potom sa už Harmančekom šírila vôňa lipového, šípkového, mäťového a, samozrejme, harmančekového čaju. Kým všetky čajíky vychladli, deti si prezreli sušené liečivé bylinky a dozvedeli sa o ich blahodarných účinkoch na naše zdravie. Keď nastal čas ochutnávky, všetci sa sústredili. Veď deti čakala ozajstná degustácia aj s hodnotením. Najprv si každý k čajíku privoňal a až potom ochutnal. Rozhodovanie nebolo ľahké, všetky čajíky boli voňavé a chutné, ale napokon najviac hlasov získal šípkový čaj. Ten sa aj minul ako prvý, takže v jeseni si isto nazbierame šípky do zásoby.

Elena Machovičová, riaditeľka MŠ

Zápis do ZŠ

Riaditeľstvo ZŠ HARMANEC

oznamuje, že

Zápis do 1.ročníka ZŠ

sa uskutoční

14. apríla 2021 od 13,00 do 15,00 hod.

PONÚKAME:

...rodinnú atmosféru...individuálny prístup učiteľa k žiakom...

...školský klub detí od 07,00 hod. do 15,45 hod...

...anglický jazyk a informatická výchova od 1.ročníka...

...moderne zariadené triedy s interaktívnymi tabuľami...

...bez kried a alergénov...

...multifunkčné ihrisko...

...pestrú krúžkovú činnosť...

...dištančné vzdelávanie aj pre deti bez prístupu k notebooku...

Zameranie školského vzdelávacieho programu

environmentálna výchova

NEVÁHAJTE, „my“ sme TÁ pravá škola pre VAŠE dieťa

Bez núdzového stavu:

- rodič s dieťaťom príde v uvedenom čase do budovy školy, predkladá občiansky preukaz a rodný list dieťaťa, príp. potvrdenie o nezrelosti dieťaťa a odklade povinnej školskej dochádzky

V prípade pretrvávajúceho núdzového stavu:

- rodič kontaktuje riaditeľku školy do 9.4.2021 (telefonicky, prostredníctvom sms, e-mailom) kvôli spôsobu odovzdania údajov o dieťati

Kontakt: **Mgr.Henrieta Kohútová, t.č. 0907 441 303, henrietakohutova@gmail.com**